

1/26 • Meddelande från Raritetskommittén • mötet 13–15 mars 2026

Rk-nytt

Raritetskommittén (Rk) höll sitt höstmöte på Ottenby fågelstation den 13–15 mars 2026. Närvarade gjorde Niklas Andersson, Magnus Corell (sekreterare), Aron Edman, Måns Grundsten, Juho Könönen, Björn Malmhagen (ordförande) och Raúl Vicente, som deltog via länk. Cirka 200 blanketter behandlades under mötet.

Obestämd tibet-/kamtjatka-/ ökenpipare från 1960-talet

Rk har tagit del av en diabild från fyndet av en ob. tibet-/kamtjatka-/ ökenpipare i Sörböle, Vb 27–28.5 1968. Fågeln bestämdes av observatören till en ökenpipare, men blev vid omgranskning några år senare publicerad som en obestämd öken-/mongolpipare. Vid den stora omgranskningen av tibet-/kamtjatka-/ ökenpipare som gjordes 2022, till följd av att mongolpipare splittades till tibet- respektive kamtjatkapipare, fanns bilden inte att tillgå hos Rk. Kunskapen om artkomplexet har dessutom blivit avsevärt bättre sedan den tidigare omgranskningen gjordes. Rk behandlade fyndet på nytt under vårmötet. På bilden syns tibet-/kamtjatka-/ ökenpipare i full sommardräkt. Det syns också tydligt att fågeln har en utdragen

och lång akter, en smal och koncentrerad halsteckning, vitt på kroppssidorna upp ovanför vingknogen, rena flanker (passar dåligt för en kamtjatkapipare), ljus panna (passar dåligt för en tibetpipare i maj/juni) och dessutom beskrivs näbben som grov i ursprungsblanketten. Sammanlagt gör Rk bedömningen att det rör sig om en hane ökenpipare.

Rapporterad tallsparv i Bredvik 2025

Rk behandlade en rapport om en hona tallsparv som sågs på en fågelmatning i Bredvik, Ångermanland, 21.1–10.4 2025. Många detaljer på fågeln ser lovande ut för tallsparv, exempelvis teckningen på undersidan, en del gult på undernäbben och vitkantade handpennor. Fågeln i Bredvik har lite synlig rostton i mustaschstrecket, men inte mer än vissa gulsparvar. Inte heller kan någon rostton urskiljas ovanför ögat på någon bild. När det kommer till stjärtteckningen har Rk inte tagit del av

I KORTHET

TILL RKK

- Från och med 2026 blir alpseglare och nordsångare återigen Rk-arter,
- Från och med 2026 lämnas granskningen av fynd av grönlandsbläsgås, blåvingad årta (inkl. hybrider), amerikansk sjöorre och hona vitnackad svärta till Rk.
- Dessa förändringar framgår av listan över *Borttagna och tillkomna Rk-arter* (se birdlife.se/rk).
- Rk uppmanar Rk att hjälpa till att driva in Rk-rapporter på de obsar av Rk-arter som läggs in i Artportalen.
- Om en rapport saknar viss dokumentation, trots att det finns exempelvis foton i Artportalen, ombuds Rk begära komplettering innan rapporten skickas vidare till Rk.
- Utan dokumentation i själva rapporten blir det inget godkännande!

TILL RAPPORTÖRER

- Bifoga dina – och andras – foton!
- Spillningsprover – förvara torrt/kallt. Kontakta magnus.corell@gmail.com

någon bild där denna tydligt syns och kan detaljstuderas. Vad Rk känner till så saknas också lätesinspelningar på fågeln, vilket också är en viktig pusselbit i bedömningen. En samlad bedömning gjordes av fågeln och bedömningen blev att fågeln i Bredvik inte uppnår de högt ställda kraven som finns för publicering i nuläget.

I publikationen av Hellquist, A. 2015. Bestämning av tallsparvshonor. *Vår Fågelvärld 6/2025*, finns en längre artikel i ämnet där också Rk utgått ifrån gällande kriterier för publicering. Artikeln finns också att läsa på följande länk: <https://cdn.birdlife.se/wp-content/uploads/2019/03/Best%C3%A4mning-av-tallsparvshonor.pdf>.

RARITETSKOMMITTÉNS (RK) UPPDRAG

är att kvalitetssäkra fynd av nationellt sällsynta och/eller svårbestämda taxa samt bära det huvudsakliga ansvaret för kategorisering av den svenska fågelfaunan enligt Association of European Rarities Committees (AERC) indelning. Rk ansvarar också för ställningstaganden rörande vilka taxa som anträffats i Sverige. Det bör understrykas att Rk endast bedömer om en fyndbeskrivning uppfyller fastslagna kriterier för publicering. Rk kommenterar eller avgör därmed inte själva artbestämningen av en rapporterad fågel, utan det är något kommittén lämnar till rapportören.

Rk på Facebook

Följ Svenska raritetskommittén på Facebook för nyheter så är du säker på att inte missa något av vikt!

Ett kollage av amerikanska knölsvärtor från Massachusetts, USA (foto: Hans Larsson) samt två bilder på fågeln från Landsort (foto: Erik Wahlgren) nere till höger med en svärta som jämförelse. Lägg märke till hur svärtlik huvudprofilen upplevs och hur den försvinner mot mörkt hav, hur flankens färg ser ut mellan individerna samt vilken variation det finns på ögonfläckens storlek och form.

Amerikansk knölsvärta på Landsort

Efter att diskussion väckts på Artportalens bildgalleri klagörs beslutet här mer i detalj. Knölsvärtorna har varit under lupp i många år och bildmaterialet från världen över som kommittén har tittat på har blivit stort. Även förmodade hybrider från Sverige och andra länder samt skinsamlingar har studerats. Bilderna från Landsort är tagna tidigt på morgonen när solen ligger lågt och belyser fåglarna starkt framifrån medan vissa andra delar lämnas i skugga. Bilderna är också tagna på relativt långt håll mot mörk bakgrund vilket gör att huvudformen börjar likna varandra individerna emellan och de ljusa detaljerna smetas ut och blöder över.

Näbbryggens form i sig skiljer inte mycket mellan amerikansk knölsvärta och svärta utan den tydligaste skillnaden är den branta vinkeln i huvudprofilen rakt framför ögat där pannan möter platån innanför själva knölen. Denna karaktär syns relativt tydligt på bilder som Rk har tagit del av. När det gäller ögonfläckens storlek så ska det nämnas att karaktären varierar mycket mellan individerna hos amerikansk knölsvärta och vissa individer har betydligt mindre ögonfläck än många svärtor. På landsortsfågeln ses en ögonfläck som är större i sin utbredning och mer utdragen i form än hos svärtan bredvid. Den ljusa fläcken mellan näbben och ögat går inte att studera i detalj men amerikansk knölsvärta visar karaktären påfallande ofta medan den är mycket ovanlig hos svärta.

När det gäller flankens färg, anser kommittén att ljuset faller på fåglarna på ett sätt som lämnar hela kroppssidan i skugga. Detta kan ses även hos svärthanen

där bröstsidan är starkt belyst och ser ut att ha en annan färg än resten av kroppen. Flankens färg går alltså inte att avgöra på bilderna tagna på Landsort. Flankens färg varierar också mycket hos amerikansk knölsvärta beroende på såväl individuell variation som ljusförhållanden. Det man däremot kan se av de solbelysta delarna av kroppen är att Landsortsfågeln är brunare, mindre svart, överlag i kroppen vilket är bra karaktär för just amerikansk knölsvärta.

Hybrider är förstås ett alternativ som måste vägas in, inte minst med tanke på att flera individer med intermediära karaktärer har sett just i Östersjön. Gemensamt för alla dessa individer har ändå varit större utbredning av tydligt gult på näbben som är som bredast in mot mungipan. På fågeln från Landsort ses endast rosa toner på näbben och den färgade delen är mycket begränsad i sin utbredning. De kända förmodade hybriderna, inklusive fågeln på Svenska Högarna, har också visat en dräkt lika svart som svärtor. Eftersom inga av

karaktärerna som ses på Landsortsfågeln är tydligt intermediära och de detaljer som ses passar bäst amerikansk knölsvärta, anses den kunna publiceras som en sådan.

Kommittén har också diskuterat antalet individer i Östersjön genom åren i ljuset av att en individ återvänder till Svenska Högarna årligen. Två svenska fynd av sträckande individer och två fynd på finska vatten kring Åland överlappar inte i tid med observationerna på Svenska Högarna och det är inte uteslutet att samma individ har setts på flera platser. Bildmaterialet är av varierande kvalitet och eftersom det inte går att säkerställa att de rör sig om en och samma individ publiceras de svenska fynden separat. Arten anses fortfarande en mycket ovanlig gäst i Sverige.

Några av de förmodade hybriderna finns samlade i artikeln från finska Rk: https://lintulehti.birdlife.fi:8443/pdf/artikkelit/12176/tiedosto/Linnut_202204-Meldeg_25-31_artikkelit_12176.pdf.

Medelhavstenskvättor

I Fågelåret 2024 publicerades resultatet av Rk: genomgång av fynden av medelhavstenskvättor, (*Oenanthe melanoleuca*) och (*O. hispanica*). Här kommer lite utförligare redogörelse för genomgången och ett tillägg som resultat av att det dykt upp ny dokumentation i ett fall.

Arten medelhavstenskvättor splittades 2019 (Taxonomikommittén, 2019, Rapport nr 10, <https://birdlife.se/rapport-10-fran-tk-3-nya-splittar>) och i samband med det aktualiserades att se över publicering av de nya arterna östlig medelhavstenskvättor och västlig medelhavstenskvättor. Eftersom majoriteten av fynden redan var publicerade till underart fick projektet inte högsta prioritet men under 2024 gjordes en första genomgång och diskussioner fördes dels inom Nordiska Rk-samarbetet, dels med spanska och brittiska Rk. Under 2025 gjorde svenska Rk upprop för att om möjligt få fram bilder på några av de sämre dokumenterade individerna. Det

Rk-ledamöter vid mötet 13–15 mars 2026 (fr. v.): Magnus Corell, Juho Könönen, Björn Malmhagen, Aron Edman, Niklas Andersson och Måns Grundsten. Raúl Vicente deltog digitalt i delar av mötet.
ÖTTENBY FÅGELSTATION, 13–15 MARS 2025
FOTO: ANNA HOFFMANN

gav delvis resultat och det dök upp en ny, tidigare opublicerad bild av fågeln 31.5 2000 i Ottenby. I övrigt kvarstod samma dokumentation för resterande fynd.

Fyra fynd nedan blev föremål för djupare granskning. Den nordeuropeiska fyndbilden har tydligt visat att västlig medelhavstenskävta som regel dyker upp under hösten och östlig medelhavstenskävta under våren. Det finns bara ett uppenbart undantag från detta mönster och det gäller ett fynd av västlig medelhavstenskävta i Danmark på våren.

En hona vid Norra Kvinneby, Öland, september 1990, tidigare publicerad som östlig medelhavstenskävta godkändes i stället som ob. nunnstenskävta/östlig medelhavstenskävta/västlig medelhavstenskävta med anledning dels av att den avviker från den nordeuropeiska fyndbilden som utkristalliserat sig senaste decennierna, dels att honfärgade fåglar på hösten är så pass svåra att bestämma – inte minst utan bildmaterial tillgängligt, som i detta fall. Rk anser med hänvisning till dokumentationen att närstående arter inte är säkert uteslutna.

En hona vid Grönhögen juni 1999 som tidigare publicerats som östlig medelhavstenskävta dök det inte upp bilder på efter uppropet, men Rk bedömde vid den tiden inkomna bilder och Rk ser därför ingen anledning att misstro denna bedömning idag.

Fågeln vid Ottenby i maj 2000 rapporterades vid tidpunkten omsöm som hane, ömsom som hona vilket tydde på att fågeln var outfärgad och i en lite svårtolkad dräkt. Tidigare bildmaterial har dessutom visat fågeln på stort avstånd och i litet format. På den nya bilden framgår det dock att fågeln är 2K med ledning av den juvenila vingen och därmed en hane baserat på dräkt. Det allmänt murriga intrycket, med smutsigt beige rygg, skuldror och hjässa, och avsaknad av de varma orange färger på ovsidan och rent vit undersida som västliga hanar alltid uppvisar gör att den nu ombestäms till östlig medelhavstenskävta, tidigare var denna individ alltså publicerad som obestämd östlig/västlig medelhavstenskävta.

Honan vid Kåseberga (Sk) maj 2005 publiceras efter genomgången som östlig medelhavstenskävta (FÅ2024). Raritetskommittén övervägde underartsbestämningen redan 2005, men valde att publicera utan underart. Vid förnyad granskning och konsulterande av exempelvis spanska raritetskommittén gör Rk nu bedömningen att man med tillräcklig säkerhet kan utesluta västlig medelhavstenskävta då denna mörka dräkt är väldigt sällsynt, om ens förekommande i västliga populationer.

Amurbuskkvättor

Höstens uppträdande av vitgumpad buskqvätta (*Saxicola maurus*) i Sverige omfattade totalt 10 fynd, vilka tydligt kan delas in i tre tidsmässigt åtskilda perioder.

I mitten av september noterades två äldre hanar. Därefter följde ett uppehåll fram till början av oktober, då ett markant inflöde skedde perioden 2–12 oktober, med totalt sju individer. Slutligen gjordes ett sent fynd i november av en äldre hane.

För de sju individer som uppträdde i oktober har Raritetskommittén granskat tillgängligt bildmaterial. Fågarna uppvisar ett relativt homogent utseende, och de individer som dokumenterats väl visar karaktärer förenliga med underarten amurbuskkvätta (*S. m. stejnegeri*). Mot denna bakgrund, samt det tydligt samlade tidsmässiga uppträdandet, har Raritetskommittén valt att publicera samtliga dessa fynd som amurbuskkvätta.

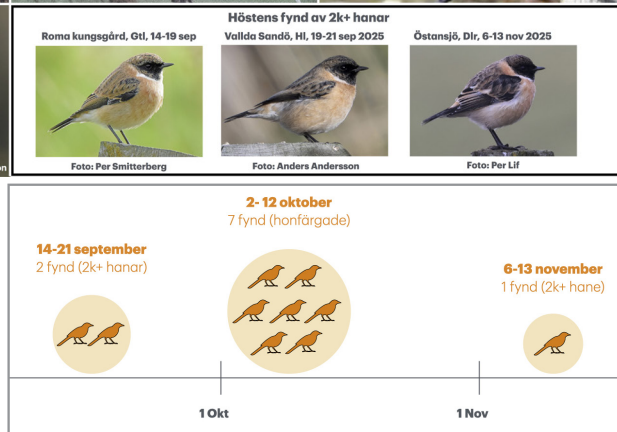
De tre äldre hanar som noterades i september och november uppvisar inte samma entydiga karaktärer och kommer därför att publiceras som sibirisk buskqvätta/amurbuskkvätta (*S. m. maurus/stejnegeri*).

Övriga godkända fynd

På Ottenby, Öland, ringmärktes en “rödsångare” den 7.6. Redan vid ringmärkning-

Nu bestämd till 2K hane östlig medelhavstenskävta. OTTENBY, 31 MAJ 2000 | FOTO: JOHAN JOELSSON

en av fågeln fanns indikationer på att det kunde röra sig om en rostsångare utifrån kombinationen av stjärtteckningen och den röda undersidans nyans och utbredning. På Nidingen, Halland, sågs även där en “rödsångare” den 10.6 (som också stannade på ön i knappt tre månader). Även i det fallet fanns indikationer på att fågeln kunde vara en rostsångare utifrån undersidans teckning samt med stöd av locklätet. Som vanligt med dessa sångare är artbestämningen svår och utförda DNA-analyser av fjäderprov kunde bekräfta att ovan fåglar var rostsångare (4:e & 5:e fyndet). Ett axplock av övriga fynd: amerikansk beckasin (2:a Härjedalen & 3:e Värmland), dvärgspov (3:e, Öland), ismås (27:e, Lycksele lappmark) och gråhuvad sparv (8:e Västergötland & 9:e Dalarna).

DNA-analyser

Rk har i många år skickat iväg insamlade fjädrar och avföringsprover till ett labb i Storbritannien för DNA-analyser, men denna möjlighet har upphört sedan ett par år tillbaka. Samtal och arbeten pågår nu för att åtgärda problemet, och vi har anledning att hoppas att det kan lösas sig under innevarande år.

Raritetskommittén | birdlife.se/rk

DNA-analyser – tips & kontakt

Om du samlar in fågelbajs från någon intressant individ – torka provet och lägg det sedan i frysen! Även fjädrar är av intresse, förstås. Kontakta sedan Raritetskommittén på adressen magnus.corell@gmail.com